

Concept ten behoeve van consultatie
d.d. 18-12-2020

**HOOFDDIRECTIE
BESTUURLIJKE EN
JURIDISCHE ZAKEN**

TOELICHTING

Algemeen

De aanwijzing en begrenzing van de locaties in hoofdstuk 2 van de Omgevingsregeling is van belang voor de toepassing van de wet. Een aantal bepalingen over de geometrische begrenzingen is door de Invoeringsregeling Omgevingswet (Stcrt. 2020, nr. 64380) toegevoegd of aangepast, artikel 2.4 is gereserveerd.

Voorbeelden zijn:

- beperkingengebieden bij hoofdspoorwegen, waterkeringen en rijkswegen;
- vrijwaringszones langs vaarwegen; en
- reserveringsgebieden langs de grote rivieren.

Voor een deel van de locaties die in de Omgevingsregeling worden begrensd, was nog niet voorzien in een wettelijke begrenzing. Het gaat hierbij zowel om locaties met regels voor activiteiten zoals een zorgplicht, meldingsplicht of vergunningplicht, als instructieregels voor andere overheden. Ook is thans het beheergebied van de rijkswateren (waterkeringen en oppervlaktewaterlichamen in beheer bij het Rijk) begrensd.

Met deze wijzigingsregeling van IenW worden waar nodig de geometrische begrenzingen geactualiseerd, verbeterd of aangevuld. Deze wijzigingsregeling bevat de wijzigingen ten opzichte van de Omgevingsregeling, zoals gewijzigd door de Invoeringsregeling Omgevingswet.

Overzicht van de wijzigingen

In de Omgevingsregeling zoals gewijzigd door de invoeringsregeling is de begrenzing opgenomen van locaties waar het Rijk specifieke regelgeving voor heeft vastgelegd in de Omgevingswet, de bijbehorende algemene maatregelen van bestuur of de Omgevingsregeling zelf.

In deze wijzigingsregeling wordt een aantal aanpassingen gedaan in de volgende gebieden:

1. beperkingengebieden wegen in beheer bij het Rijk
2. beperkingengebieden hoofdspoorwegen
3. vrijwaringsgebied rijksvaarwegen
4. begrenzingen oppervlaktewaterlichamen en waterkeringen in beheer bij het Rijk
5. beperkingengebieden waterkeringen in beheer bij het Rijk
6. beperkingengebied Noordzee inclusief de zone tussen de duinvoet en de laagwaterlijn
7. beperkingengebieden Noordzee in de zone tussen de duinvoet en de laagwaterlijn
8. beperkingengebied Noordzee buiten de zone tussen duinvoet en laagwaterlijn

Met deze wijziging is artikel 2.4 ingevuld en zijn in de artikelen 2.13 tot en met 2.20, artikel 2.29, tweede lid, en artikel 2.30, tweede, derde en vierde lid, de

verwijzingen naar vergunningplichten van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) weggehaald. Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar vanwege de aanwezigheid van een werk of object regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object (definitie uit de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet). Dat is dus niet alleen het gebied waar een vergunningplicht geldt, maar waar ook de specifieke zorgplichten, of algemene regels met meldings- of informatieplichten gelden. De in de bedoelde artikelen aanvankelijk opgenomen verwijzingen naar artikelen uit het Bal is zo gezien te beperkt en bovendien niet nodig voor de geometrische begrenzing.

Omwille van de leesbaarheid is ervoor gekozen om de artikelen waarin zinsneden zijn weggehaald opnieuw vast te stellen. Dat betekent dat het tevens mogelijk is, om zonder aparte wetgevingsopdracht de Bijlage III te wijzigen.

Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A (wijziging artikel 2.2)

Nieuw eerste lid

Op grond van art. 2.20, eerste lid, van de Omgevingswet worden bij algemene maatregel van bestuur onder andere de oppervlaktewaterlichamen aangewezen die behoren tot de rijkswateren. Hieraan is invulling gegeven met artikel 3.1, eerste lid, van het Omgevingsbesluit in samenhang met onderdeel 1 van bijlage II bij het Omgevingsbesluit. Bijlage II bevat onder meer een opsomming van de oppervlaktewaterlichamen in beheer bij het Rijk.

Op grond van art. 2.20, tweede lid, van de Omgevingswet worden bij ministeriële regeling de (onderdelen) van oppervlaktewaterlichamen die behoren tot de rijkswateren, geometrisch begrensd. Het tweede lid geeft daarmee opdracht tot het geometrisch begrenzen van elk van de in bijlage II bij het Omgevingsbesluit genoemde oppervlaktewaterlichamen.

In onderdeel A van de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet is een definitie opgenomen van oppervlaktewaterlichaam: een samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, en de bijbehorende bodem en oevers, alsmede flora en fauna.

Dat samenhangende geheel kan grenzen aan de landbodem (daar waar de oever eindigt), maar ook aan andere oppervlaktewaterlichamen.

Artikel 2.2 van de Omgevingsregeling geeft onvoldoende invulling aan de wettelijke opdracht. De in bijlage III opgenomen kaarten bevatten slechts de buitengrenzen van de drie verschillende beheervormen. Daarmee is niet eenduidig vastgelegd wat de geometrische begrenzing is van elk van de in bijlage II bij het Omgevingsbesluit aangewezen oppervlaktewaterlichamen. Niet alleen is op grond van de huidige kaartbijlagen niet duidelijk waar precies de buitengrenzen van het geheel aan oppervlaktewaterlichamen in beheer bij het Rijk liggen, ook ontbreekt de geometrische begrenzing tussen die

oppervlaktewaterlichamen onderling, de zogenoemde 'tussengrenzen'. Het is nodig dat exact duidelijk is waar elk in bijlage II bij het Omgevingsbesluit genoemd oppervlaktewaterlichaam ligt. Met het invoegen van een aparte kaart in bijlage III (Omgevingsregeling), waarop de geometrische begrenzing staat van elk oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het Rijk, wordt volledig tegemoetgekomen aan de opdracht van art. 2.20, tweede lid, van de Omgevingswet.

Deze begrenzing bestaat dan per oppervlaktewaterlichaam uit de buitenste buitengrens van de drie reeds aan de buitenzijde begrensde beheervormen, gecombineerd met de tussengrenzen, daar waar een oppervlaktewaterlichaam grenst aan een ander oppervlaktewaterlichaam genoemd in bijlage II bij het Omgevingsbesluit.

Het geheel aan deze geometrische begrenzingen maakt dan ook gelijk duidelijk waar deze oppervlaktewaterlichamen liggen.

Bijlage III

De nu reeds bestaande kaarten in bijlage III bij de Omgevingsregeling vormen vervolgens deelverzamelingen van de 'overkoepelende' kaart die de oppervlaktewaterlichamen begrenst. Elk van deze buitengrenzen per beheervorm overlapt immers met de buitengrenzen op die overkoepelende kaart, of ligt binnen die grenzen. Daarmee wordt op de reeds bestaande kaarten duidelijk in welke delen van de op de nieuwe kaart begrensde oppervlaktewaterlichamen het Rijk een van de drie beheervormen heeft.

De aanpassing maakt bovendien bepaalde locatiespecifieke regels toepasbaar. Gedacht kan worden aan de regels uit de Beleidsregels grote rivieren, aan de regels uit de Beleidsregel watervergunningverlening waterkrachtcentrales in rijkswateren en aan de regels die voortvloeien uit het Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie.

Als niet exact duidelijk is waar oppervlaktewaterlichamen beginnen of eindigen, zijn dergelijke regels niet goed toepasbaar. Doordat de voorliggende aanpassing wel exact duidelijk maakt waar de oppervlaktewaterlichamen in beheer bij het Rijk liggen, worden daarmee dergelijke regels toepasbaar.

Onderdeel F (wijziging artikel 2.15)

Met deze wijzigingsregeling wordt de geometrische begrenzing van de vrijwaringsgebieden rijksvaarwegen bij de havens van Marken, Den Helder en Texel gecorrigeerd. Voor de veerhavens in Den Helder en het Horntje op Texel geldt het uitgangspunt van het Barro van een vrijwaringsgebied van 50 meter binnen 300 meter van een havenuitgang of vaarwegsplitsing. Deze waren in de eerdere versie nog niet correct ingetekend.

Er is sprake van hoogfrequent scheepvaartverkeer dat een zeehaventoegang kruist. Beperking van zichtlijnen en/of zichtbaarheid van scheepvaarttekens en -bakens hebben direct effect op de veilige afwikkeling van het scheepvaartverkeer.

Onderdeel H (wijziging artikel 2.17)

De geometrische begrenzing van de primaire waterkeringen en andere dan primaire waterkeringen in beheer bij het Rijk, worden vastgelegd in bijlage III. Onder de huidige regelgeving zijn deze keringen niet digitaal begrensd. Met deze kaart worden genoemde waterkeringen digitaal begrensd.

Bij Ameland en op een aantal locaties bij waterkeringen in beheer bij het Rijk in Zeeland zijn buitenbeschermingszones binnen de beperkingengebieden gebracht. Aanpassingen zijn doorgevoerd bij die keringen waar het 'voorland' onlosmakelijk gerelateerd is aan de normering van de kering vanwege de golfbrekkende werking (zie afbeeldingen 1 en 2).

Afbeelding 1: Oosterscheldekering (oude situatie)

Afbeelding 2: Oosterscheldekering (nieuwe situatie)

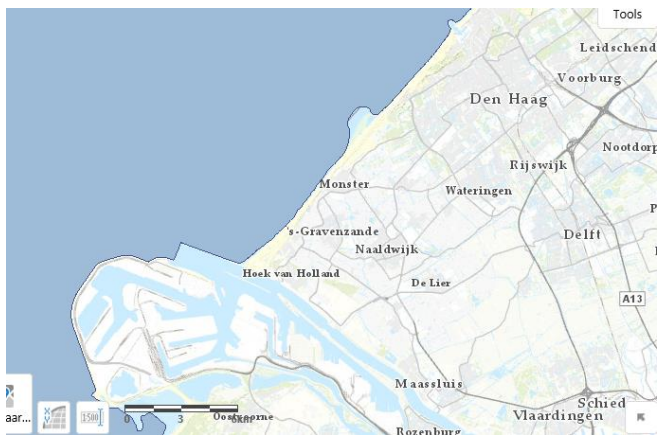
Onderdeel J (wijziging artikel 2.19)

Eerste lid (Noordzee buiten de zone tussen de duinvoet en de laagwaterlijn)

Een deel van de Maasvlakte is toegevoegd aan het beperkingengebied Noordzee buiten de zone tussen de duinvoet en de laagwaterlijn. Dit betreft een correctie

waarmee de kaart in lijn is gebracht met de daar geldende regelgeving (zie afbeeldingen 3 en 4).

Nummer
IenW/BSK

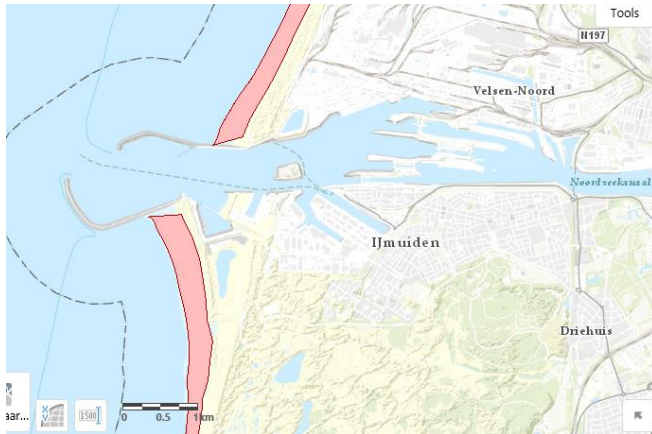
Afbeelding 3: Noordzee (oude situatie)

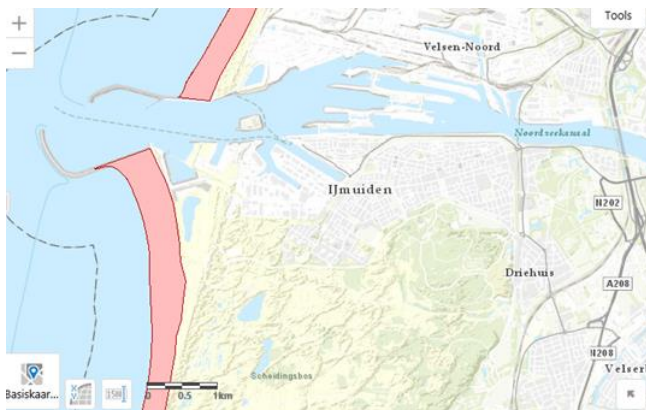
Afbeelding 4: Noordzee (nieuwe situatie)

Tweede lid (Noordzee zone tussen de duinvoet en de laagwaterlijn)

De zone tussen de duinvoet en de laagwaterlijn is aangepast aan de daadwerkelijke situatie in plaats van aan een berekende lijn. Aan de landinwaartse kant is een strook van 100 meter toegevoegd (zie afbeeldingen 5 en 6). Ook de Zandmotor is verwijderd.

Afbeelding 5: zone duinvoet laagwaterlijn bij IJmuiden (oude situatie)

Afbeelding 6: zone duinvoet laagwaterlijn bij IJmuiden (nieuwe situatie)

Onderdeel L (wijziging artikel 2.29, eerste lid)

In de beperkingengebieden wegen in beheer bij het Rijk zijn wijzigingen aangebracht als gevolg van:

- het opnemen van contouren van ondergrondse objecten, en
- datacorrecties in de bronbestanden.

Opnemen van contouren van ondergrondse objecten

In de beperkingengebieden wegen in beheer bij het Rijk waren de ondergrondse objecten nog niet meegenomen. Onder delen van de weg zijn maatregelen / constructies / objecten aangebracht om de stabiliteit van de weg of de bijbehorende kunstwerken te waarborgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om folies tegen opdrukkend grondwater of vliesconstructies. Ook was een aantal bermsloten niet opgenomen in de beperkingengebieden. Beschadiging van deze objecten kan de stabiliteit van de weg in gevaar brengen. Het opnemen van deze (ondergrondse) objecten in het beperkingengebied leidt tot kleine wijzigingen die

veelal heel dicht om de weg liggen. De grootste wijzigingen liggen bij onderstaande zes locaties:

1.	A27	zuidoostkant bij afrit 35	bermsloot
2.	A16	bij Breda knooppunt Klaverpolder	bermsloot
3.	A12	afslag 9 bij Zevenhuizen	verticale drainage
4.	A32	bij Grouw	verticale drainage
5.	A12	krusing N209 bij Zoetermeer	folie
6.	A4	afslag 26 richting Tholen	folie

Numer
IenW/BSK

In onderstaande afbeeldingen 7, 8 en 9 worden ter illustratie voorbeelden getoond van de aanpassingen in de geometrische begrenzing die hiervan het gevolg zijn.

Afbeelding 7: A 16 bermsloot

Afbeelding 8: A32 verticale drainage

Afbeelding 9: A4 folie

Datacorrecties in bronbestanden

Naast aanpassingen vanwege ondergrondse objecten en bermsloten zijn ook alle datacorrecties die de afgelopen tijd in de bronbestanden zijn aangebracht, bijvoorbeeld als gevolg van kwaliteitscontroles, in de nieuwe geometrische begrenzingen verwerkt. Deze aanpassingen leiden niet tot significante wijzigingen in de beperkingengebieden wegen in beheer bij het Rijk.

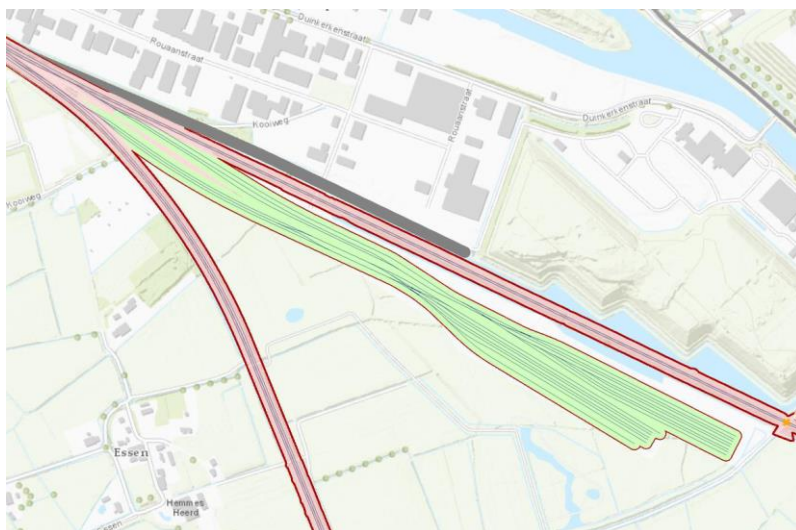
Onderdeel M (wijziging artikel 2.30, eerste lid)

In de beperkingengebieden hoofdspoorwegen zijn wijzigingen aangebracht als gevolg van:

- het realiseren van nieuwe infrastructuur;
- het aanpassen van bestaande infrastructuur;
- het saneren van bestaande infrastructuur; en
- datacorrecties in de bronbestanden.

Realiseren van nieuwe infrastructuur

Als nieuwe infrastructuur is aangelegd, is het nodig om het bijbehorende beperkingengebied geometrisch te begrenzen. Dit is onder andere gebeurd in Groningen (zie afbeelding 10) en Zwolle. In afdeling 3.2 van het Omgevingsbesluit is een beperkingengebied rond deze nieuwe infrastructuur vastgelegd, dat geldt totdat in de Omgevingsregeling het beperkingengebied geometrisch wordt begrensd. Door deze aanpassing van de Omgevingsregeling kunnen deze gebieden ook in het Digitaal Stelsel Omgevingswet worden getoond.

Afbeelding 10: Groningen de Vork

Aanpassen van bestaande infrastructuur

Ook zijn aanpassingen in de beperkingengebieden hoofdspoorwegen gedaan vanwege aanpassing aan de bestaande infrastructuur. Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij Station Driebergen-Zeist (zie afbeelding 11).

Afbeelding 11: Driebergen-Zeist

Saneren van bestaande infrastructuur

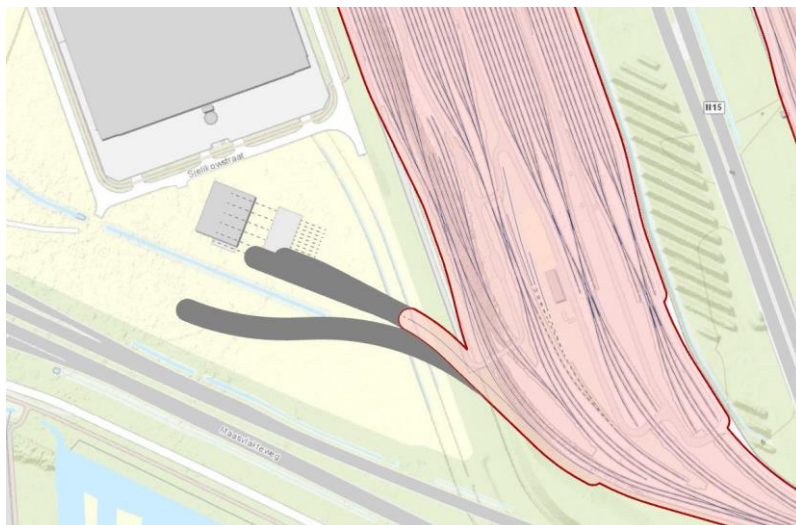
In bepaalde gebieden zijn beperkingengebieden verkleind, omdat op die plekken onderdelen van de hoofdspoorwegen zijn gesaneerd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij station Zwolle (zie afbeelding 12) en bij station Groningen.

Afbeelding 12: Station Zwolle

Wijzigingen in de functie van het spoor

In de Omgevingsregeling zijn de beperkingengebieden hoofdspoorwegen geometrisch begrensd. Op grond van artikel 2 van de Spoorwegwet wordt een spoorweg door de minister van Infrastructuur en Waterstaat als hoofdspoorweg aangewezen, als de spoorweg uitsluitend of overwegend bestemd is voor het verrichten van openbaar personenvervoer of goederenvervoer ten behoeve van internationale, nationale of regionale verbindingen en de Staat rechthebbende is ten aanzien van de spoorweg dan wel een beheerder een recht van gebruik, huur of pacht heeft. Naast hoofdspoorwegen kent Nederland ook lokale spoorwegen en bijzondere spoorwegen. Op bijvoorbeeld rangeerterreinen kunnen verbindingen liggen tussen het hoofdspoor en lokaal of bijzonder spoor. Als gevolg van het verleggen van wissels of het veranderen van de functie van het spoor, kan het zo zijn dat bepaalde spoorverbindingen niet meer onder de definitie van hoofdspoorwegen vallen. Ook in deze gevallen moet de geometrische begrenzing van het hoofdspoornet worden aangepast. Een voorbeeld hiervan is een aanpassing die gedaan is in het Havengebied Rotterdam (zie afbeelding 13).

Afbeelding 13: Havengebied Rotterdam

Datacorrecties in bronbestanden

Tenslotte zijn datacorrecties die de afgelopen tijd in de bronbestanden zijn aangebracht, bijvoorbeeld als gevolg van kwaliteitscontroles, in de nieuwe geometrische begrenzingen verwerkt. Deze aanpassingen leiden niet tot significante wijzigingen in de beperkingengebieden hoofdspoorwegen.